

Motion till riksdagen 2006/07:U258

av Lars Ohly m.fl. (v)

Folkrätt och mänskliga rättigheter

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i FN bör verka för en tydligare och mer distinkt tolkning av vad som avses med självförsvar i internationella konflikter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skuldavskrivningar inte ska belasta biståndsbudgeten eftersom skuldavskrivningar i mycket ringa grad fungerar som medel i fattigdomsbekämpningen och knappast påverkar människors villkor i fattiga länder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige ska verka för att IMF och Världsbanken demokratiseras, så att röstfördelningen följer samma regler som råder inom FN-organen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i FN bör verka för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män i första hand på utbildningens och sysselsättningens område, då jämställdhet visat sig vara det bästa medlet att åstadkomma en ökad ekonomisk tillväxt, stigande produktivitet och ökad välfärd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den svenska krigsmaterielexportpolitiken bör bringas i överensstämmelse med vad som i övrigt gäller för samstämmigheten på andra politikområden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den svenska krigsmaterielexportpolitiken även får en plats i regeringens kommande skrivelser om den globala utvecklingspolitiken.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i FN bör verka för att länder med stor fattig befolkning får en starkare ställning i säkerhetsrådet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i FN bör verka för ett vetofritt säkerhetsråd.

Fel! Okänt namn på

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att utveckla mer sofistikerade former av sanktioner, som riktar sig mot de regimer som bryter mot folkrätt och mänskliga rättigheter.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att de FN-organ som har till uppgift att arbeta med frågor som rör ekonomiska och sociala rättigheter och fattigdomsbekämpning förstärks och ges större tyngd och auktoritet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att FN får ett starkare inflytande på Världsbanken och IMF.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att FN:s resurser när det gäller avlägsnande av minor i krigshärjade områden får ett utökat tekniskt och ekonomiskt stöd.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i EU och FN bör verka för att kärnvapen förbjuds i internationell lag och avvecklas.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i FN bör verka för att kompetenskraven när det gäller rekrytering till olika poster inom FN höjs.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige ska verka för att kvinnorepresentationen i FN:s administration och i FN:s olika organ förbättras.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i FN bör verka för att FN får en djupare förankring i folkliga sociala rörelser.

2 Folkrättsbrotten, MR-brott och kampen om världens resurser

Efter andra världskrigets slut, avkoloniseringen och särskilt efter Sovjetunionens sammanbrott förändrades den internationella situationen radikalt. USA framstod som den enda och oomstridda stormakten i världen. Särskilt under president Bush har landets ledning uppfattat sin ställning som enda stormakt i världen och att man därmed har både rätt och makt att styra och ställa som man vill i världen. Man har ställt FN åt sidan och försökt att agera i organisationens ställe, vilket inneburit att man begått ett stort antal folkrättsbrott och att man kan bedriva utpressningspolitik gentemot andra folk och stater.

Det fanns inget beslut i FN:s säkerhetsråd som gav USA rätt att gå till angrepp mot Jugoslavien. Bombningar inleddes efter det att Nato i ett ultimatum till Jugoslavien i Rambouillet ställt krav som var omöjliga för varje annan stat att godta, dvs. att i praktiken självmant låta sig ockuperas av Nato).

Fel! Okänt namn på

Nästa folkrättsbrott som USA begick var angreppet på Afghanistan under förevändning att det var en akt av självförsvar efter 11 september-attentatet mot World Trade Center. USA:s angrepp genomfördes utan FN:s vetskap. Den resolution som FN antog i efterhand kan dock inte uppfattas som att FN godtog USA:s agerande som självförsvar. Kriget i Afghanistan inleddes två månader efter den 11 september 2001.

Sverige bör dock i FN verka för en tydligare och mer distinkt tolkning av vad som avses med självförsvar i internationella konflikter. Detta vill vi att riksdagen ska ge regeringen till känna.

Även USA:s angrepp på Irak var ett folkrättsbrott. USA fick inte något stöd i FN:s säkerhetsråd för detta angrepp. De skäl man angav för att gå till anfall mot Irak (innehav av massförstörelsevapen av olika slag) bestod av fabricerade bevis och var lögnaktiga.

Det senaste folkrättsbrottet man medverkat till är Israels krig mot Libanon. Israel anföll Libanon under förevändning att två israeliska soldater tillfångatogs av Hizbollah. I själva verket hade, som journalisten Seymour Hersch avslöjat, USA och Israel planerat ett angrepp på Libanon redan två månader tidigare och endast väntade på en förvärdning för ett angrepp (Se särskild motion om Libanon 2006/07:U206).

I spåren av de olika folkrättsbrotten har följt omfattande och grova brott mot mänskliga rättigheter. Efter bombningarna av Jugoslavien svarade som väntat president Milosevic med att låta jugoslaviska armén och fascistisk milis gå in i Kosovo och inleda en folkfördrivningskampanj som kostade många kosovoalbans liv.

I Afghanistan hade USA i sitt krig med talibanerna lierat sig med flera krigsherrar som misshandlade och avrättade sina motståndare i stor omfattning. De amerikanska trupperna har själva, enligt Amnesty International, gjort sig skyldiga till omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna i Afghanistan. USA-soldater lät som ett led i president Bushs krig mot terrorismen även gripa ett stort antal människor och föra dem till Guantanamo basen på Kuba. Det har senare visat sig att USA har flera hemliga fångelser i olika delar av världen – även i Europa där man internerat människor i flera år utan rannsakan och dom.

I Irak har man förfarit på samma sätt som i Afghanistan. Det är väl känt att USA även där griper och fångslar människor, som i exempelvis Abu Ghreib och i flera andra fångelser utan rannsakan och dom. Man utsätter dem för misshandel och tortyr. Det är också tydligt att denna behandling av de gripna fått godkännande av framträdande personer inom USA-administrationen. (Se särskild motion om Irak, 2006/07:U257.)

USA:s brott mot folkrätten innebär att USA undergräver FN:s auktoritet och anseende. USA har genom sitt agerande satt en internationell standard; att säkerhetsintressen kan sättas sig över demokrati och mänskliga rättigheter. Andra stater anser sig inte behöva följa internationell lag och behöver inte följa FN:s resolutioner och beslut när USA inte gör det. Exempelen är många, Rysslands grova övergrepp i Tjetjenien motiveras med att det är ett lokalt krig mot terrorismen. I flera centralasiatiska stater har regimerna hårt slagit ner på oppositionen med hänvisning till säkerhetsintressen (Se särskild motion om

Fel! Okänt namn på

f.d. Sovjet 2006/07:U236.) Marocko nonchalerar FN:s resolutioner och beslut och till och med överenskommelser man själv undertecknat när det gäller Västsahara (Se särskild motion om Västsahara, 2006/07:U201.)

Israel gör det inte heller när det gäller palestiniernas mänskliga rättigheter och när det gäller palestiniernas rättigheter till sitt eget territorium och till egen stat. (Se särskild motion om Israel–Palestina, 2006/07:U227.)

Det som genom historien varit den riktningsgivande kraften i USA:s utrikespolitik är USA:s ekonomiska och maktpolitiska intressen. Det är inte demokrati och mänskliga rättigheter. USA:s Israel- och Irakpolitik handlar ytterst om inflytandet i det oljerika Mellanöstern. Av samma anledning intresserar man sig för Afghanistan. Orsaken till kriget var ytterst inte att man till varje pris skulle fånga Usama bin Ladin utan att man ville ha en oljeledning genom Afghanistan till de oljerika f.d. sovjetrepublikerna i Centralasien, där man lyckats upprätta ett antal militärbaser – i republiker som för övrigt när det gäller respekten för demokratiska principer och mänskliga rättigheter åtnjuter ringa anseende.

I Sudan är USA likaså intresserat av landets naturtillgångar, främst av olja, och vill ha Khartoum-regimens brott mot de mänskliga rättigheterna i Darfur formellt rubricerade som folkmord. USA vill ha denna rubricering för att få FN:s sanktion för ett ingripande och få in en fot i regionen. Men konflikten i Darfur handlar också om ett regelrätt krig mellan regeringen i Khartoum och rebellgrupper i provinsen. I själva verket handlar situationen i Darfur om en hel serie konflikter på Afrikas Horn kopplade till varandra, inte om en förenklad konflikt mellan en islamistisk regim och en afrikansk befolkning. Därför kräver konflikten en helhetslösning som inkluderar hela regionen. När det gäller Sudan och Darfur är det viktigt att EU gör stora ansträngningar för att understödja Afrikanska unionen att hantera konflikten. (Se särskild motion, 2006/07:U275.).

3 Den enda supermaktens utmanare

USA:s oomstridda ställning som enda stormakt börjar emellertid i dag att ifrågasättas och utmanas. Kina genomgår i dag en mycket snabb teknisk och ekonomisk utveckling. Likaså börjar Ryssland hämta sig ekonomiskt och politiskt efter det sovjetiska sammanbrottet. Detta sker till priset av åsidosättande av mänskliga rättigheter. I båda staterna är rättssäkerheten bräcklig. Arbetsförhållandena, särskilt i Kina, är mycket hårda. Likafullt börjar de båda staterna att bli alltmer framträdande och inse sin betydelse på den internationella scenen. Kina tävlar på flera håll med USA om världens energitillgångar. Den växande kinesiska ekonomin kräver alltmer energi. Man importerar stora mängder olja från Iran och man har goda förbindelser med regimen i Sudan varifrån man också importerar olja. Man knyter kontakter med länder med olja och gas i Latinamerika som Venezuela och Bolivia.

Andra länder som är att betrakta som växande stormakter är Brasilien och Indien – Brasilien som utgör hälften av den sydamerikanska kontinenten och Indien vars befolkning uppgår till över en miljard människor.

Kina exporterar världen över billiga varor, inte minst till USA, där man konkurrerar ut de dyrare inhemska producerade varorna, vilket leder till företagsnedläggelser med åtföljande arbetslöshet. Samtidigt brottas USA med stora budgetunderskott och underskott i handelsbalansen. När president Bush bombastiskt förklarar: "America will lead the world", så är det inte längre riktigt sant. Satsningarna på stora rymdäventyr som han proklamerat har inte någon riktig täckning.

USA är visserligen militärt världens starkaste stat och utnyttjar sin militärmakt för att behärska världen. Bushadministrationen har föga förståelse för exempelvis FN:s millenniemål om fattigdomsbekämpning. USA söker lösa konflikter på kort sikt och till sin egen fördel med militära medel, vilket endast leder till att man skapar nya och ännu svårare – och ännu dyrare – problem som i exempelvis Irak.

4 Fattigdomsbekämpning

När det gäller de ekonomiska förhållandena i världen visar statistiken att andelen fattiga i världen, med undantag för Afrika, minskat. Likafullt har dock klyftan mellan rika och fattiga länder ökat liksom klyftan mellan rika och fattiga inom länderna.

Vid millennieskiftet proklamerade Förenta nationerna de s.k. millenniemålen, i vilka man förklarade att det borde vara möjligt att halvera fattigdomen till 2015. Ett nytt begrepp har blivit honnörssord i den internationella debatten – fattigdomsbekämpning.

Detta är att betrakta som ett svar på den omfattande kritiken från de fattiga länderna och den globala rättviserörelsen mot den tidigare politiken, som med stor energi fördes fram av Världsbanken och IMF (Internationella valutafonden), om att de fattiga länderna måste genomföra s.k. strukturreformprogram, vars huvudsakliga innehåll gick ut på att fattiga länder skulle sanera sin ekonomi genom att skära ned sina offentliga utgifter, avregulera, privatisera, införa avgifter på skolgång, höja avgifterna för vattenförbrukning m.m. Detta medförde bara att de allra fattigaste i många länder blev än mer utsatta.

De största problemen med IMF och Världsbankens lånevillkor (konditionalitet) har varit den svaga kopplingen till fattigdomsbekämpningen, att man inte utgått från de lokala förutsättningarna och att man ignorerat sociala faktorer som tillgång till utbildning och sjukvård. Många utvecklingsländer har stora utlandsskulder, vilket hotar utvecklingen och fattigdomsbekämpningen i hela världen. IMF och Världsbanken tog i mitten av 1990-talet initiativ till det som kallas för HIPC (Heavily Indebted Poor Countries). Målet var att de fattigaste länderna skulle uppnå en hållbar skuldsituation, där det inte finns något behov av att låna från IMF.

Fel! Okänt namn på

Tyvärr har HIPC inte lyckats lösa problemen med skulderna. IMF och Världsbanken måste därför ta ett större ansvar för den utlåning man beviljat och inte lägga allt ansvar på låntagarna. Trevande försök har gjorts för att bemöta kritiken mot HIPC, vilket framtagande av PRS-strategin visar (Poverty Reduction Strategies). PRS är relativt nytt, men det finns redan nu en kritik mot att den inte når det mål som är uppsatt, dvs. fattigdomsbekämpning. Bland andra FN-organen UNCTAD och WHO anser att det behövs förändringar av PRS. Anledningen till att både HIPC och PRS i stora delar misslyckats är att strukturanpassningens krav på omfattande nyliberala reformer kvarstår, trots att dessa reformer hitintills varit ett totalt misslyckande med katastrofala sociala konsekvenser och saknat politiskt stöd i de fattiga länderna.

Världens åtta rikaste länder, G 8, kom i juli 2005 med ett positivt initiativ, som syftade till total skuldavskrivning för 18 HIPC-länder, varav 14 i Afrika. Ett förslag är nu även antaget i samband med årsmötena för IMF och Världsbanken den 24–25 september. Förslaget innehåller dock smolk i glädjebägaren. Styrelserna för IMF och Världsbanken har fått i uppdrag att bestämma hur dessa avskrivningar rent konkret ska genomföras. Men Världsbankens avskrivningar verkar inte bli några riktiga skuldavskrivningar. Det beror på att finansieringen är tänkt att ske genom att tidigare läggas bistånd från i-länderna. Det betyder alltså att u-länderna lånar till sin egen skuldavskrivning. IMF:s plan för skuldavskrivning verkar dock bättre eftersom den ska finansieras genom IMF:s budget. På så sätt blir även IMF ansvarig för de lån som den en gång beviljat. Det rimliga är dock att samtliga HIPC-länder får sina skulder avskrivna och att finansieringen inte sker genom några framtida biståndsmedel. Det är även viktigt att avskrivningarna inte är kopplade till några motprestationer i form av detaljerade makroekonomiska krav som inte bygger på nationella fattigdomsstrategier.

Vänsterpartiet anser att skuldavskrivningar inte ska belasta biståndsbudgeten eftersom skuldavskrivningar i mycket ringa grad fungerar som medel i fattigdomsbekämpningen och knappast påverkar människors villkor i fattiga länder. Vänsterpartiet betraktar även en stor del av skulderna som illegitima, lånen har tagits av icke-demokratiska regimer utan att långivarna tagit något ansvar. Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge riksdagen till känna.

Skuldavskrivningar är dock inget universalmedel mot fattigdomen. Om fattigdomsbekämpningen ska bli effektiv, måste den kombineras med förändringar av de rika ländernas handelspolitik mot de fattiga länderna och ett ökat bistånd från den rika världens länder. I grunden måste maktrelationen mellan de fattiga och de rika länderna förändras. En viktig del är då att demokratisera IMF och Världsbanken, att verka för att dessa organ ska omfattas av samma röstfördelningsregler som FN-organen. Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge riksdagen till känna.

I de strategier man väljer i kampen mot världsfattigdomen måste det, om de ska få någon social effekt av betydelse, finnas ett könsperspektiv. Att avskaffa könsdiskrimineringen är inte bara en viktig fråga i moraliskt hänseende. Flera studier visar att ökad jämställdhet medför stigande produktivitet och ökad välfärd. Ekonomisk tillväxt och utveckling åstadkommer man bäst

när män och kvinnor har samma tillgång till utbildning och samma möjligheter till arbete. Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

5 Samstämmigheten i den globala utvecklingspolitiken och krigsmaterielexporten

År 2004 antog den svenska riksdagen ett betänkande med anledning av regeringens proposition Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling (prop. 2003/04:122), som gick ut på att den svenska politiken gentemot omvärlden skulle bli mer samstämmig. Avsikten var att förhindra att det som gjordes på biståndspolitikens område upphävdes av andra åtgärder på t.ex. handelspolitikens område. Detta mål är eftersträvansvärt och för andra länder efterföljansvärt.

Det finns dock ett område som undantagits när det gäller samstämmighetsmålet – den svenska krigsmaterielexporten.

Sveriges säkerhetspolitiska läge har förändrats på ett genomgripande sätt sedan det kalla krigets slut. Krigsmaterielproduktion och krigsmaterielexport kan inte längre motiveras utifrån försvarspolitiska argument – dvs. att export av krigsmateriel är nödvändigt för att Sverige ska kunna finansiera sitt eget försvar. Det kalla kriget är slut. Om krigsmateriel i dag ska produceras och exporteras från Sverige kan det endast motiveras utifrån ”näringspolitiska” utgångspunkter – dvs. för snöd vinnings skull. Sverige har ingått avtal med fem andra europeiska länder, alla Natoländer, om produktion och teknologiskt samarbete när det gäller utvecklandet av ny krigsmateriel. Motiveringen har varit att man ska stå sig i konkurrensen med USA när det gäller utvecklingen av krigsmateriel. Samtidigt har det i olika sammanhang påpekats att det är viktigt att samarbeta med USA på detta område så att man kan tillgodogöra sig de senaste teknologiska ”framstegen” på krigsmaterielområdet.

Resultatet av detta torde bli att den rika västvärlden för egen del kommer att stå väpnad till tänderna med det allra senaste av avancerad krigsmateriel och sälja mindre avancerad materiel till konfliktområden i fattiga områden i världen – områden där konflikter underblåsts av stormakter, vilket inträffade på 1980-talet då USA, tillsammans med Saudiarabien och Pakistan, understödde talibanerna under deras väg mot makten i Afghanistan.

Inom EU finns en uppförandekod när det gäller vilka länder man kan exportera krigsmateriel till. Den är vagt utformad och endast en rekommendation. Genom allehanda hål läcker krigsmateriel från Europa ut till platser i världen där de inte borde finnas.

Under årens lopp har de svenska riktlinjerna för svensk krigsmaterielexport tolkats allt mindre restriktivt, varför en utredning tillsatts för att skapa nya regler för krigsmaterielexporten. Denna utredning, Krut, SOU 2005:9, har dock inte lett fram till förslag om nya mer strikta regler utan snarare till en

Fel! Okänt namn på

avreglering. I stället för att brott mot mänskliga rättigheter och mot folkrätten ska utgöra ett hinder för svensk krigsmaterielexport har utredningen anfört ”näringspolitiska” argument för en avreglering av krigsmaterielexporten. Utredningen menar att hinder för krigsmaterielexport endast ska föreligga om materielen är ”materielspecifik”, dvs. man måste kunna visa att den krigsmateriel som man avser att exportera kommer att användas för brott mot mänskliga rättigheter, exempelvis för tortyr, om exporthinder ska föreligga.

Vänsterpartiet menar att den svenska krigsmaterielexportpolitiken ska bringas i överensstämmelse med vad som i övrigt gäller för samstämmigheten på andra politikområden när det gäller fattigdomsbekämpningen och rättighetsperspektivet. Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet anser också att den svenska krigsmaterielexportpolitiken även får en plats i regeringens kommande skrivelser om den globala utvecklingspolitiken. Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

6 Sverige och Förenta nationerna

Idén till Förenta Nationerna (FN) utformades i andra världskrigets slutskede och diskuterades på Jaltakonferensen 1945. Dess främste tillskyndare var Franklin D. Roosevelt. Organisationen bildades av de fem segrarmakterna i andra världskriget – Storbritannien, USA, Frankrike, Kina och Sovjetunionen – utifrån de maktförhållanden som då rådde i världen. I dag ser världen fullständigt annorlunda ut, vilket kräver en omfattande reformering av FN.

FN spelar dock en viktig roll när det gäller kampen för mänskliga rättigheter och under de senaste decennierna också för kampen för kvinnors och barns rättigheter.

Trots att åtskilliga FN-dokument slår fast att det är den rådande ekonomiska världsordningen, med växande klyftor mellan rika och fattiga inom länderna och mellan länder, som är grundorsaken till krig och brott mot mänskliga rättigheter erkänns denna i praktiken inte som ett brott mot ekonomiska och sociala rättigheter och som ett brott mot de mänskliga rättigheterna.

Det område där FN som företrädare för världens folk haft svårast att hävda sig har varit folkrätten.

Hela frågeställningen om förhållandet mellan folkrätt och mänskliga rättigheter och hur dessa rättighetskomplex ska tolkas och hanteras hotar att bli alltmer deformerad. Den grumlans av stormakters ekonomiska och politiska intressen. Dessa intressen kommer allt tydligare till uttryck i hur stormakterna uppträder och tar ställning i säkerhetsrådet.

Detta är ett missförhållande som måste vara en av de främsta drivkrafterna när det gäller en fortsatt reformering av FN, av säkerhetsrådets ställning och av de olika rådsmedlemmarnas (såväl de permanenta som icke-permanenta medlemmarnas) möjligheter att utöva inflytande då det gäller att hantera kon-

flikter och hur förhållandet mellan folkrätt och mänskliga rättigheter ska hanteras.

Trots förekomsten av icke-permanenta medlemmar är de permanenta medlemmarnas inflytande oproportionerligt stort i säkerhetsrådet och medför att stora delar av världens befolkning inte finns företrädd i säkerhetsrådet.

En stark kraft, som i säkerhetsrådet kunde företräda de i dag orepresenterade, skulle sannolikt ha en balanserad inverkan på förhållandet mellan stormakterna och kunna medverka till en mer välbalanserad hållning när det gäller att hantera det komplicerade förhållandet mellan folkrätten och de mänskliga rättigheterna och därmed kunna bidra till en fredligare värld.

Folkrätt och mänskliga rättigheter kan inte frikopplas från staters maktförhållanden och maktambitioner. Reformeringen av FN hänger intimt samman med hur man utvecklar tolkningen och hanteringen av förhållandet mellan folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Makt måste omfördelas från de gamla stormakterna till stater som under den nuvarande ordningen har ett ringa inflytande över FN och dess olika institutioner.

FN präglas än i dag av de maktförhållanden som rådde i världen vid andra världskrigets slut då det kalla kriget ännu inte inletts och avkoloniseringen ännu inte påbörjats. Den senare utvecklingen medförde att FN i flera situationer kom att förlamas. En av efterkrigstidens djupaste konflikter, Vietnamkriget, kom aldrig upp på FN:s dagordning.

I dag råder helt andra maktförhållanden. Likafullt är det samma stormakter som sitter som permanenta medlemmar med vetorätt i FN:s säkerhetsråd som vid bildandet – USA, Ryssland, Storbritannien, Frankrike och Kina. Stormakter som Indien och Brasilien står utanför. Militärt starkast är USA med militärbaser över hela världen. Denna överlägsenhet har medfört att USA kunnat bryta mot folkrätten utan att drabbas av några repressalier. USA har till och med förmått de övriga medlemmarna i säkerhetsrådet att i efterhand godkänna USA:s interventioner.

Detta betyder dock inte att Sverige i FN bör arbeta för att fler länder ska bli permanenta medlemmar med vetorätt i säkerhetsrådet. En ökning av antalet permanenta medlemmar med vetorätt är sannolikt inte den rätta vägen. Det skulle troligen göra FN än mer handlingsförlamat. Däremot borde länder med stor fattig befolkning få en starkare ställning i säkerhetsrådet.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

Ledstjärna för Sveriges arbete i FN bör vara ett vetofritt säkerhetsråd.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

FN brottas med stora problem när det gäller korruption och byråkrati. Utifrån denna brist har USA bedrivit propaganda mot FN och försökt att underminera FN:s ställning och ifrågasätta FN:s auktoritet. FN:s ställning ska inte undermineras. Det världspolitiska läget kräver i stället att FN:s ställning stärks och att dess brister avhjälpas. Och de avhjälpas knappast genom att en av medlemmarna i säkerhetsrådet tar internationell lag i egna händer.

FN måste i framtiden utveckla en mer sofistikerad form av repressalier och sanktioner när det gäller att ta itu med regimer som begår brott mot folkrätt och mänskliga rättigheter än de som till exempel kom till uttryck mot Irak under Saddam Hussein och som kostade miljoner irakiska medborgare livet.

Fel! Okänt namn på

Sverige bör verka för att utveckla mer sofistikerade former av sanktioner, som riktar sig mot de regimer som bryter mot folkrätt och mänskliga rättigheter.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

De olika FN-organ som har till uppgift att arbeta med frågor som rör ekonomiska och sociala rättigheter och fattigdomsbekämpning måste förstärkas och ges större tyngd och auktoritet.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

FN måste i det sammanhanget få ett starkare inflytande på Världsbanken och IMF.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

FN spelar en viktig roll när det gäller nedrustning såväl i fråga om kärnvapen och tunga vapen som i fråga om s.k. lätta vapen. FN:s resurser när det gäller avlägsnande av minor i krigshärjade områden måste få ett utökat tekniskt och ekonomiskt stöd.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

Under senare år har flera länder skaffat sig kärnvapen, t.ex. Pakistan, Indien och Nordkorea. Israel har sedan länge kärnvapen, vilket inte gör det lättare när det gäller att förhindra att Iran också skaffar sig kärnvapen.

Internationella domstolen i Haag har fastslagit att användande av kärnvapen strider mot internationell lag. Följaktligen borde även förberedelse till kärnvapenanvändning rubriceras som ett brott mot internationell lag. När det gäller kärnvapennedrustning bör Sverige i EU och FN verka för att dessa förbjuds och avvecklas (se särskild motion, 2006/07:U204).

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

Det är uppenbart att FN:s organisatoriska uppbyggnad är otidsenlig. Det handlar inte längre om att bygga upp ett krigshärjat Europa eller avveckla kolonialvälden. FN behöver reformeras i en rad avseenden. Inte sällan placeras en del länder utan hänsyn till kompetens politiker som i något avseende förlorat sin position i hemlandets politiska liv på olika poster i FN.

Detta är en olycklig informell ordning som knappast stärker FN:s auktoritet.

Sverige bör i FN verka för att kompetenskraven när det gäller rekryteringen till olika poster inom FN höjs. Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

FN:s administration bör också reformeras i ett annat viktigt avseende. Kvinnorna är klart underrepresenterade på alla områden inom FN. Kvinnors representation måste förbättras på alla områden och nivåer inom FN-organisationen.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

När FN bildades var syftet inte att bilda ett statsapparaternas och statsledningarnas FN utan ett folkens FN. Studerar man FN:s arbete finner man dock snart att det är statsapparaterna och statsledningarna som fått spela huvudrollen, till stor del beroende på de dominerande stormakternas inflytande och säkerhetsrådets ställning i organisationen. Om FN ska uppfylla sin ursprungliga uppgift krävs att FN får en djupare förankring i folkliga sociala rörelser

Fel! Okänt namn på

av olika slag, både äldre etablerade folkrörelser och nya som vuxit fram under de senaste decennierna.

Parallellt med de stora internationella konferenser FN organiserat med företrädare för medlemsländernas statsledningar har det organiserats s.k. alternativkonferenser där en mängd folkliga organisationer deltagit. Dessa konferenser har dock spelat i division två. Om man tar fasta på FN:s ursprungliga syfte borde det vara de s.k. alternativkonferenserna som spelade den mest framträdande rollen. Det är ofta där som nya idéer och förslag till lösningar presenteras, stöts och blöts medan statsledningarna inte sällan sitter fastlåsta i sina positioner smidda av fördomar, prestigehunger, byråkratism och snäva statsintressen sedan decennier.

Sverige bör i FN verka för att få en djupare förankring i folkliga sociala rörelser.

Detta vill vi att riksdagen som sin mening ska ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Lars Ohly (v)

Marie Engström (v)

Elina Linna (v)

Kent Persson (v)

Hans Linde (v)

Wiwi-Anne Johansson (v)

Peter Pedersen (v)

Alice Åström (v)